

Euroopan komission ehdotukset Euroopan unionin finanssipolitiikan sääntöjen muuttamiseksi

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä U 23/2023 vp

Jarkko Kivistö
Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto, Suomen Pankki

Uudistuksen tavoitteet

Komission ehdotus pyrkii tasapainoon kestävän finanssipolitiikan edellyttämien rajoitteiden ja kasvua tukevan talouspolitiikan välillä

- Kriisien jälkeen julkinen velka entistä suurempi
- Vihreän ja digitaalisen siirtymän haasteet ja yhteiskuntien häiriönkestävyyden varmistaminen vaativat tehokkaita toimia
- Uudistuksessa painotetaan aiempaa enemmän keskipitkän aikavälin suunnittelua sekä sen osana rakenteellisten uudistusten ja investointien edistämistä

Uudella koordinaatiokehikolla tavoitellaan jäsenmaiden velkakestävyyden varmistamista

- yksinkertaisempien finanssipolitiikan sääntöjen,
- vahvemman kansallisen omistajuuden sekä
- uskottavamman ja tehokkaamman toimeenpanon kautta

Yksinkertaisemmat säännöt

+

- Menoja koskeva viiteura on konkreettisempi ja helpommin sovellettava ohjauskeino kuin rakenteellinen rahoitusasema nykyisessä kehikossa
- Sääntö voi parhaimmillaan toimia vastasyklisesti (automaattiset vakauttajat)
- Ei rajaisi kansallista päätösvaltaa tuloista ja menoista
- Ennaltaehkäisevän osan merkittävän alijäämän menettelystä luovutaan

–

- Jatkossakin komission ja jäsenmaiden sopimilla käytännesäännöillä ja poikkeamien toleranssilla on merkittävä rooli
- Menojen kasvua ohjaavan säännön seuraaminen vaatinee kansallisten käytäntöjen tarkastelua (julkisyhteisöjen alasektorit)
- Tekninen viiteura velkakestävyysanalyysin pohjalta – metodologiset valinnat voidaan kyseenalaistaa

Vahvempi kansallinen omistajuus

+

- Kansallinen finanssi- ja rakennepolitiikan keskipitkän aikavälin suunnitelma sitouttaa hallitukset kestävän julkisen talouden hoitoon
- Kansalliseen politiikkaan julkisen talouden kestävyyden turvaavaa pitkäjänteisyyttä?
- Kansallisten finanssipolitiikan valvojien rooli kasvaa (valvojien riippumattomuus ja riittävät resurssit annettaviin tehtäviin nähden pitäisi varmistaa)

–

- Sitouttavatko paremmin kuin vakausohjelmat?
- Finanssi- ja rakennepoliittisten suunnitelmien seuranta saattaa kuitenkin osoittautua haasteelliseksi, kun hallituskausien pituudet vaihtelevat
- Hallituskausien pirstaloituminen voi myös haastaa kehikon toimintaa ja uskottavuutta sekä uudistusten ja investointien menestyksellistä läpivientiä

Tehokkaampi toimeenpano

+

- Menojen kasvua helpompi kontrolloida kuin tasapainoa budjetteja laadittaessa
- Poikkeukselliset olosuhteet huomioidaan, mutta syytä määritellä riittävän suurella erolla normaaliin suhdannevaihteluun nähden
- EDP-menettelyä edeltävä prosessi (hieman) aiempaa suoraviivaisempi – johtaako helpommin menettelyn käynnistämiseen?
- Komission ja neuvoston lausuntojen laajempi julkisuus voi lisätä jäsenmaiden painetta noudattaa suosituksia
- Perälautakirjaukset: velka < ennen suunnitelmaa, EDP-menettelyssä minimisopeutus 0,5 %

–

- Lopullinen sääntökokonaisuus ja sen tulkinnat?
- Uudistusten ja investointien seuranta vaativaa (toleranssi poikkeamille?)
- Väheneekö varovaisuus käynnistää EDP-menettelyjä?
- Onko pienempiä sanktioita helpompi langettaa käytännössä?

Merkitys Suomelle

- Suomessa velkasuhde 72,9 % vuoden 2022 lopussa → komissio laatii jatkossakin raportin siitä, täyttääkö Suomen julkisen velan kehitys vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimukset

- Komission velkakestävyysanalyysi ja siitä johdettu menoura saattaa olla liian optimistinen työeläkelaitosten ylijäämien vuoksi → syytä asettaa omat menorajat siten, että velkakehitys pysyy hallinnassa ja EU-kehikon puitteissa
  - Kotimaisia finanssipolitiikan sääntöjä kehitettävä uuden EU-kehikon kanssa yhteensopivaksi
  - Miten ohjataan alasektoreita, erityisesti hyvinvointialueiden menopaineet
  - Finanssipolitiikan liikkumavara ei kasva sääntöuudistuksen vuoksi

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

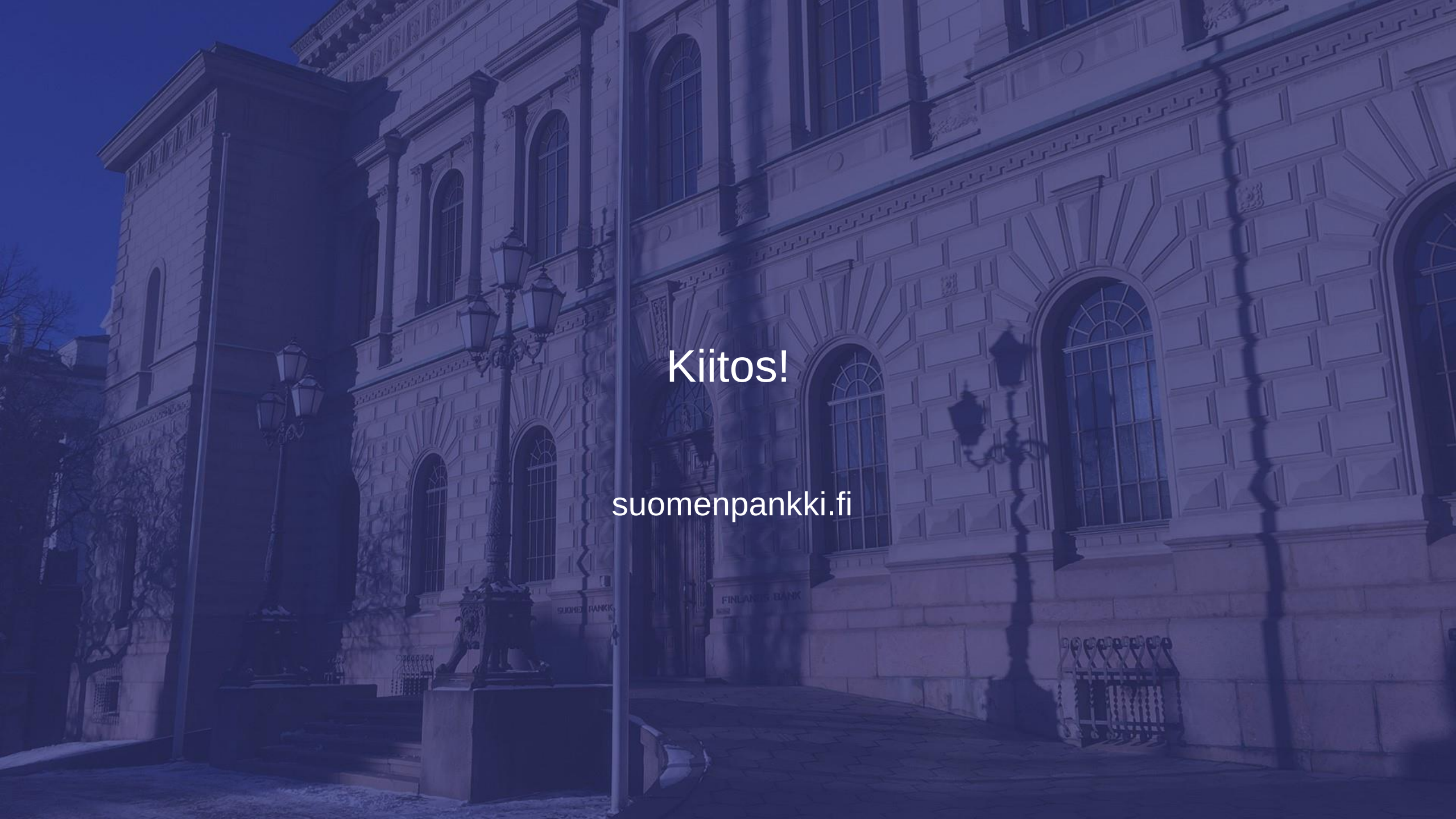

Kiitos!

suomenpankki.fi